Noomerol sen 10 mynge.

Byxii oronnudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongol ҮНЭН

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

№ 18 (2657)
1939 onoi
JANVAARЬ
22
SYRBOOTO

15-daxi zilee garna
ULAAN-YDE goorod
BMASSR

Mynoederei noomerto:

Zilei otçood tabilgiiji bolьşeviigşelen xytelberilexe.
1905 onoi janvaariiin 9 (22).
Ordenonoosno zavoodoi jybilei.
Xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь.
Cliiçnoor xydelmerilned.
Instryyktor—kontroliooroi xytelberieer.
Pozoorno geegdelde eses tabixa.

...ei otçood tabilgiiji bolьşeviigşelen xytelberilexe

...uriaad-Mongoloi kolxoozno aaşad bolbol ynder hain ur- ...xuriaaxiin tylee, malazaliiam byri xygzyylxiin ba te- ...i produktiivnostiii i deeşexiin tylee temeselde 1938 ...niuurta gaixamşag amzalдiiji tuilahan baina.

...n olon kolxoozuud xadaa ...texniiçeske xemzee jabuuldai byxii koompleksiiji, tysoveed teexnikiiji xereglen, ...ar byriiin 20 ceentner ...xuriaagaa. Myn socialiis ...zalaişji talaar ton ynder ...zaatelьnuud tuilagdahan ...i. Zişeelxede, Tarbagatain ...gai, „Maartiin 8" kolxooz ...ol yngeregşe zilde 866 gek...tariaalan deerehee dunda ...geer gektaar byriiin 18,6 ...ner oroohoto tariaa xuriaaba zarim kylьtyyrenyydhee ...ce) 1 ceentner xyrter xu...aa. Zakaaminai aimagai, ...inai neremzete kolxoozoi ...oi tovaarna feerme mori ...giingee plaaniiji 108 pro... dyyrgee. Selengiin aima...Teelьmanei neremzete kol...oi hy tovaarna plemennoi ...e bolbol fyraazna ynieen ...ee 11 hariin torşo soo 1743 ...y haahan baina.

(...entei xamta kolxoozuudai ...oduud xadaa yngeregşe ...ydeixihee zişeegyi jixeer ...aba. Eneen deerehee 1938 ...doxood xubaari bolbol or...acioonno-azaxiin ba poli...ke talaaraa kolxoozuudai ...laa urgaxa jabadalda ugaa ...dxaşanartai baina.

...eş, xydee niutaguudhaa ...n signaalnuudhaa medexe...on kolxoozuudta xydee ...n arteeliiin staalinska us... bydyyligeer ebdexe ...ud yzegdene. Uşaranь, ...n aimagai Dogoniin so... „Ulaan Tujaa" kolxooz...3 onoi niuurta negeşji ...reviize xegdeegyi ba ...odstviin xeregyyd busai...baina geze tus kolxoozoi ...leen medeesene. Zediin ...ai, Derestein somonoi, ...iizm" kolxooz bolbol ...6 miangan buxal tariaagaa ...gyi, myn byxeli zilei tor...reviize xegdeegyi bai...

...7 ondo Xoriiin aimagai, ...ei neremzete ba Zagarain ...i „Internacionaal" kol...d, Tynxenei aimagai ...kolxoozuud xadaa myn...oxoodiiji oroidooşji xu...agyi hen. Ene jyyn dee...bolhon baigaab gexede, ...kolxoozuud bolbol xydel...diiji xylehelze, ton jixe ...yrihen baigaa. Myn, ...egşe 1938 onoi doxood ...rida tiimenyyd faaktnuud ...ldoxoor baina gebel, Za... aimagai, Staalinai ne...te kolxoozoi pravleeni byxii myngen doxoo...10 proceentiiji xylehenei ...merişedte tylehen; baha ...Ydiin Priigorodno raioo...„Traaktor" kolxoozoi ...yegşed bolbol zileigee ...enei smeetiiji jixeer xaza...han baina. Tus aima...tiimenyyd faaktnuud olon ...ene. Ede byxii boloşogyi ...lnuudiiji aimagainь ga...aalangai tahag ba terenei xytelberilegşed bolbol hain mèdeze baibaş, edeniiji zailuulxiin tula jamarşji xemzeenyydiiji abaagyi.

BMASSR-ei Sovnarkoomoi ba BK(b) P-iin Obkoomoi 1938 onoi dekaabriiin 15 nai togtooloi johoor, kolxoozuud doxooduudai xubaarida beledxeliiji, todorxoilon xelexede, gyrende tariaa tuşaalga, yrehe xaalga, straxovoi ba tezeelei foondonuudiiji baiguulga, inventarizaaca jabuulga, byxii debitoorsko yrenyydei usadxalgiiji 1938 onoi dekaabriiin 30 xyrter dyyrgexe ba zilei otçood tabilgiiji janvaariiin 20-do dyyrgexe ujalgatai baigaa. Tiigeed, zilei doxood xubaariiin dyyrgegdexehee baitagai, doxood xubaarida beledxeleişji xydelmeri xadaa olon kolxoozuuda myneo boltor dyyrgegdeegyi baina.

Doxood xubaalgiiji zybeer ynge gelgehee kolxoozniguudai aktiivnostь urgaxa, doxoodiiji zybeer xubaalga bolbol ynen sexe kolxoozniguudiiji urmaşuulalga myn. Ene uşarhaa doxood xubaariiin udxaşanar ugaa jixe baina. Gazartariaalangai oorganuud, partiiina ba soveed organizaacanuud, tedenei xytelberilegşed bolbol kolxoozuudta doxood xubaariiji ba zilei otçood tabilgiiji bolьşeviig johoor xytelberilexe johotoi.

Xydee azaxiin arteeliiin staalinska ustaavai 5-daxi pyynktiin yndehoor, azalaa erximeer tabihanaigaa rezylьtaadta xydelmeriiingee plaaniiji ylyybşelen dyyrgehen, manai produktiivnostiiji deeşelyylhen malazalai brigaadiin ba ynder urgasa xuriaahan brigaadiin brigadiiriiji ba kolxoozniguudiiji urmaşuulxiin tula, tere brigaadiin kolxoozniguudai azalta ydernyydiiji olohon byxii azalta ydernyydeinь 10 proceent xyrter nemeze tooloxo ba brigadiirnuudta, feermiin erxilegşenerte —20 proceent xyrter ylyy tooloxo xeregtei. Teed, ustaavai ene pyynkte xadaa olon kolxoozuudta dyyrgegdenegyi. Zişeelxede, Ulaan-Ydiin Priigorodno raioonoi, Ivolgiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozoi xojor brigaada xadaa adali bişe urgasa xuriaagaa. Tiigebeş haanь kolxoozoi pravleeni bolbol eneeniiji eliryylxe xydelmeri oroidooşji jabuulnagyi.

Gazartariaalangai oorganuud ba partiiina--soveed organizaacanuud bolbol arteeliiin ustaaviiji xazagairuulxa jabadalnuudtai erid temesexe ba kolxoozno zeeriiiji yrigşediiji SSSR-ei Sovnarkoomoi ba BK (b) P-iin CK-ei 1938 onoi apreeliiin 19-ei tog tooloi johoor, xatuugaar xeheexe ujalgatai.

Doxood xubaariiji zybeer yngergelge—ton xariuusalgatai ba xyndetei xereg myn Kolxoozuudai revizioonno komiissanuud xadaa kolxoozuudta obşçeestvenne kontrooliiin oorgan bolxo tuladaa, kolxoozniguudai negeşji azalta ydernyydiiji geexegyin tylee, doxood xubaariiji ba zilei otçood tabilgiiji bolьşeviigşelen yngergexiin tylee temesexe ujalgatai.

1905 onoi janvaariiin 9 (22)

1901 ondo suuta „oobyxovske oboroonoto" (tere yjede Peterbyyrgske Oobyxovske zavoodoi proletaarinar caarska politice ei ba seregyydtei baildahan jym) daşaraa d ula, V. I. Leenin bolbol ligeze bişehen baina: „Pravitelьstvo ilaa. Tibeş, iime halta byxen terenei esesiin dildeliiji erid dytedxexe. Aradtai soxildolgo b xen, zebyyrxegşed ba baildaanda belen baigşa xydelmerişedei tooji oloşoruulxa, byri oopedne, erximeer zebsegzemel, erid zorimgoi vozaaguudiiji debzyylxe baina." (*Leenin, t. IV, n. 117*).

Azabaidal bolbol V. I. Leenei anaalziiji xysed tatalaa 1902 onoi maartiin 8-9-de Batuumi goorodto nyxer Staalinai xytelberi doro bolhon demonstraaca, 1902 onoi nojaabrьda Rostoovto bolhon tuilai jixe miiting, 1903 ondo Rosiin urda talada bolhon bygedeniitiin zabastoovka bolbol xydelmerişen angi xadaa samoderzaavtai şiidxexii baildaanda beledxez baihanai tuxai xelee. Proletariaadai zergede vozaaguud, proletaarska temeseliiji tolgoilzo şadaxa, opportuniistnuudiiji butasoxizo, xydelmerişen angiiij bolxoo baigaa byrzyaazna-demokratiiçeske revolyyciin voozdiiin roolьdo beledxeie, xydelmerişen angiiin intereesnyydei tylee samoderzaaviiji ilaxa ilalta organizovaalza şadaxa bojevoi tyryy otriaad urguulan bexizyylee.

Ilaxiin tulada, maassiiji zebsegte vosstaanida beledxexe şuxala baigaa. Leenin xadaa byri „iiskriin" yjede, „Jy xexeb" geze eeriingee gaixamşag kniige soo iigeze bişee hen: „Myneo yjede bidener xadaa tereenei t xai hanax ba tereende beledxexe johotoibdi, teed tereniiji bultadaa zybşeexe beze daa" (*Leenin, t. IV, n. 497*).

Carizmiiji yzegdee duuldaagyi vojeenne diildelnyydie asarhan, orod-japoonsko dainai delbeen byrjexede, Poort-Artuurai abtaad baixada, Leenin xadaa revoliyyciin dytelhenei tuxai sexe xelehen baina: „Orod arad bolbol samoderzaaviin diildelhee olzotohon baina. Poort-Artuurai kapituliaaca bolbol carizmiin kapituliaaciin exin baigaa. Duin bolbol dyyrxe byri ydii baigaa. Tiin, terenii y gelzelyylxe teeşe alxam byxen xadaa orod aradai dunda zaxa xizaargyi jixe zebyyrxel ba duraguilagiiji yrgedxene, şine aguu jixe dainai, samoderzaavida esergyy aradai dainai, sylee erxiin tylee proletariaadai dainai momeentiiji dytelyylne." (*Leenin, t. VII n. 49*).

Ene aguu jixe dainai oroido proletaraad bolbol zagsaxa johotoi. Terenei xytelberi doro revoliyyce bolbol ton jixe daisatai, ton jixe rezylьtaaduudtai bolzo şadaxa baigaa. Xydelmerişene. xydeleenei ulam saaşadxi deeşelel bolbol ene dainai dytelhenei tuxai xelehen baina.

1904 onoi dekaabrьda bolьşeviigyydei Bakiinska komiteedei xytelberi doro Bakiinske xydelmerişenei suuta maassova staaçka yngergegdehen baina. Xydelmerişenei haliaar dyyrhen bainaar organizovaalagdahan ene staaçka bolbol, oron sooxi revoliycioonno xydeleende ugaa jixe vlijaani xehen baina. „Bakiinska staaçka bolbol byxii Rossii soo bolhon suuta janvaarьska-fevraalьska vestypleeninyydei signaal bolhon baina." (*Staalin*)

Caarska pravitelьstvo bolbol xydelmerişen maassiin anxaraliiji, revoliycioonno temeselhee zaisuulxiin tul da byxii xemzee aadag baigaa. Oxraanka bolbol provokaatornuudaar damuulan, xydelmerişenei dunda eehediingee organizaacanuudiiji baiguuldag hen. Moskvada zybaatovşçna iigeze bii boloo hen, Peterbyyrgde provokaator poop Gapoon gegşeer baiguulagdahen „orodoi fabriçno- zavoodskoi xydelmerişenei suglaan" iigeze bii boloo hen.

1905 onoi janvaariiin 3-da ton jixe Pytiilovske zavood deere, Peterbyyrgiin byxii fabrig ba zavooduudai xydelmerişeneer demzegdehen, staaçka exilxede, tere zabastoovkiin bygedeniitiin xaraaktertai bolxodonь tus xydeleen bolbol hyreetei jixeer urgaxadanь caarska oxraanka xadaa poop Gapooniiji xereglexiiji şiidxee hen. Tere poop xadaa, nelieed şeg xubiinь caarь bolbol bidenerie tuhalxa geze etigeze baigaa xyd lmerişeniiji, Ziimni dvoreec teeşe oşozo eehed ingee xeregsel tuxai petiice (guilta) ygegtii geze idxaza exilbe. Gapoon xadaa caarь bolbol aradai urda garza, terenei guiltiiji sonosozo, xangaxa baina geze, naiduulaa hen. Gapoonoor gyisedxegdeze baigaa caarska oxraankin plaan jamar zorilgotoi baihan jym gexede, xydelmerişeniiji zaabol buudaza, xydelmerişenei xydeleeniij şuhandaunagaaxa. Gebeş, Gapoon ba caarska pravitelьstvo bolbol endyyree.

Petiice xadaa maassiin dunda zyblen xelsegdexe yjede, terenei xaraaktertinь xubilaza, xydelmerişen bolbol bolьşeviig organizaacanuudai zyghee maassada vlijaaixa jabadalai ulam urgaza baihanai tuxai gereşelhen, tiime xeden eriitenyydiiji, tere petiisede nemeehen baina. Petiicede xede xeden politiiçeske eriitenyyd, 8 çaasai xydelmeriiin yder baiguulalga, yçreditelьne suglaaniiji zarialga ba tariaaşadta gazariiji ygelge g. m. oruulagdahan baigaa. Bolьşeviigyyd bolbol Ziimni dvoreec teeşe oşoxodo taaramzagyi baihanai tuxai, xydelmerşen maassiiji etigyylxiiji eloebeer oroldoo, tere oşolgiin rezylьtaaduudiiji uridşalan xeieze ygee. Arad xadaa eehediingee eriitenyydiiji xanguulxa jabadaiiji petiiceer bişe, xarin zebsegte temeseleer tuliaxa baina geze, bolьşeviigyyd tailbariian xelee hen.

Tiibeş, Gapooniiji tilxede daisan geze hanaagyi xydelmerişen bolbol terenei xoinohoo etigelteigeer jabaa hen. Tiin janvaariin 9-nei (şine stiiieer janvaariin 22-oi yderei) voskreseenide, Gapoonoi provokaatorska planai johoor, xydemerişen bolbol, ygleegyyr erie, faabrig ba zavooduudaigaa dergeee suglaiza, xoruugvinuud ba ikoonuudiiji, caariin portreediiji bariza, Ziimni dvoreec teeşe şigien jababa. Gazar byiide, zastaav ba xyyrgenyyd şadar, caarska seregyyd bolbol stoliciin ceentrte oşoxo xargiiji xaaza Peterbyyrgiin proletaariniiji zadaar ugtahan baina. Pytiilovcyydei jabahan Naarvska vorotaanuudai şadar, Şlisselьbyyrgske traaktiin zavood ba faabriguudai xydemerişenei jabaza yngerhen Neevske zastaavai şadar, Troicke xyyrge, Vasiilьjevske aralnuud ba bişe b şe gazarnuuuta, şuhata raspraava bolhon baina. Ede raspraavnuudai bolzo baihan bolboş, xeden zuu ba miangan xydelmerişen bolbol ceentte oşozo, Dvorcovoi plooşçadь deere nebteren oroo. Tende daxin şuhata raspraava bolbo.

Caarьta etigehen etigel buudagdaa. Gapoonoi organizovaalhan, ene demonstraacada esergyysen vestypaalhan bolьşeviigyyd bolbol ton zybtei baihiijinь xydelmerişen bolbol oilgohon baina. Bolьşeviigyydei avtoriteed xadaa xydelmerişen maassiin dunda tyrgeer urgaza exilee hen. Tiin, janvaariiin 9-de, guilta ba petiicehee zebsegte temeselde damzan oroxiiji uriaalhan bolьşeviigyydei loozungiiji, Peterbyyrgiin xeden miangan xydelmerişen oilgozo abhan baina.

Tiin, janvaariiin 9-nei ydeşe, proletaariaad ba caarska seregyydei xoorondo zebsedte baildaan bolzo exilee hen. Vasiilьjevske aral deere maassa bolbol buu zebsegyydei magaziingyydte buu zebsegyydiiji barrikaaduudiiji ba guulga exilee. Neevskede baha le tereşelen

(Tygesxelelenь xojordoxi niuurta)

ZURAG DEERE: Xydooznig V.Koreeckiiin zurahan ba „Iskyystvo" izdaatelьstvaar gargagdahan şine plakaad.
TASS-iin fotoxrooniko

M. I. Kaliininai neremzete № 8 zavoodiiji ba zavoodoi xydelmerilegşediiji şagnaiga

Xydelmerişen Tariaşanai Ulaan Aarmiiji zebsegzyylxe xeregte zasagaingaa urda tusagaar gabijaa gargahanai, zebsegzyylelgede şine zişeenyydiiji şudalhanai ba baiguulhanai tylee SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei ykaazaar, M. I Kaliininai neremzete № 8 zavood Leeninei oordenoor şagnagdaba.

Oordenuudaar ba medaalьnuudaar zavoodoi xeden xydelmerilegşed şagnagdaa: Leeninei oordenoor 4 xyn şagnagdaa: Goremiikin Peter Nikolaajeviç—NKOP gurbadaxi glaavna ypravleeniin naçaalьnig—№ 8 zavoodoi ceexiin naçaalьnig baihan, urdanь „Xyndiin Temdegei" oordenoor şagnagdahan, Nosoovski Nayym Emmanyiloviç—zavoodoi direektor, Kaneevski Boriis Ivaanoviç —glaavna inzeneer, urdanь „Ulaan Odonoi" oordenoor şagnagdahan, Logiinov Mixaiil Nikolaajeviç—glaavna konstryyktor, urdanь „Ulaan Odonoi" oordenoor şagnagdahan.

„Ulaan Odonoi" oordenoor 9 xyn şagnagdaa. Edeenei dunda: Golьdberg Ilьjaa Xaimoviç № 1 ceexiin naçaalьnig, Kyrganov Aleksaandr Vasiilьjeviç—partkoomoi sekretaarь (inzeneer) ba busad,

„Azalai Ulaan Tugai" oordenoor 12 xyn şagnagdaba. Tedeenei dunda Mosoloov Sergei Ivaanoviç—tookarьnareezçig, Nekraasova Aanna Vasiilьjevna—naiaadçica ba busad.

„Xyndiin Temdegei" oordenoor 9 xyn şagnagdaba. Tedenei toodo: Koşchoov Aleksaandr Grigoorьjeviç—sleesarь, Kokyin Fiodor Ivaanoviç—frezeroovşçig ba busad.

„Azalai dooblestiiin tylee" medaaliaar 22 xyn şagnagdaa. Tedenei toodo Ovoodov Nikolai Ivaanoviç—inzeneer-konstryyktor, Ponomerioova Zinaida Ivaanovna—ceexiin partoorg ba busad.

„Azalai otliiçin tylee" medaaliaar 19 xyn şagnagdaba.

Ordenonoosno zavoodoi jybilei

M.I. Kaliininai yge xelelge

...vaariiin 17-do Sojuu... Baişanai Koloonno soo M. I. Kaliininai ...zete №8 zavoodoi 20 ...daşaramdnuulhan bajarai ...r bolbo.

...leine veeçerte SSSR-...erxoovno Soveedei ...ymei tyryylegşe M. I. ...n, aviacioonno promişiin Araiai Komi M. M. Kaganooviç, ...gzyylelgiin Aradai Ko...ar nyxer Vannikov, ...ba CK(b)P-iin MGK ...aarь Çerbakcov, BK ...n MK-ei sekretaarь Çernoyysov, xojordoxi raangiin komandaarm nyxer Kyliik.

Suglaanda xabaadagşad nyxer Kaliininai tribyyn deere garxada, xaluunaar ugtaba. Nyxer Kaliinin zavoodoi kollektiiviiji 20 zilei jybilein yderte tedenei abhan deede nagraadaar xaluunaar amarşalba.

Suglaanda xabaadagşad nyxeu Staalinda, Voroşiilovto, Kaliininda jixe bajartaigaar amarşalga abba.

(TASS).

Xynzonoi peerepisь respyyblike dotor

Janvaariiin 20-do respyyblikiin Xoriiin, Zagarain, Xiaagtiin, Selengiin, Zediin, Biçyyrei, Kabaanskiin ba Jaruuniin aimaguudhaa abtahan medeegeer, ene yder xynzonoi peerepisь tus aimaguudta hainaar yngergegdee. Sçoodçiguud bygede xydelmeridee garhan baina. Gebeş, Zagarain aimagai negedexi perepisьnoi tahagai sçoodçig, N. Briaanskiin (exin hurguuliiin erxilegşe) bolbol xydelmeridee garangyi aimagai ceentr jamarşji zybşeelgyigeer jabaşahan baina.

Uçaastoguud deegyyr maassova-oilguulamziin xydelmeri yrgelzelheer, aimag byxende agitaatornuudaar suglaa ba beseedenyyd yngergegdehen baina. Perepisьnoi liistnyyd bolbol jixenxidee hainaar dyyrgegdee. Gebeş, perepisьnoi liistnyydiiji zapolnaagada uşarhan byxii alduunuud xydelmeriingee proceess deere zailuulagdahan baina.

Ene yder maassova-oilguulamziin xydelmeriin talaar Ulaan-Yde goorod dotor 702 agitaatornuudaar 879 suglaan ba beseedenyyd yngergegdehen baina. Myn BK(b)P-iin Selengiin aikoom bolbol peerepisiiin xydelmeride jixexen anxaralaa tabiza, maassova xydelmeriiiji hainaar jabuulna. Gadana, Kabaanskiin aimag dotor agitaatornuudaar beseede yngergegdexenee gadana, myn radioo beseede yngergegdee. Byxii perepisьnoi tahaguudai erxilegşed tedenei pomoçniguud, instryyktor kontrolioorнuud bolbol sçoodçiguudai perepisьnoi liistnyydiiji jamaraar dyyrgeze baihan tuxai şalgalta jabuulnad,

Xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь

Perepisьnoi negedexi tahagta

Manai orondo socialiizmiin ulam bexi exiin xeregte, ugaa jixe politiiçeske udxaşanartai, Byxesojuuzna peerepisь exilheer gurbadaxi (janvaariin 19-de) ydereo jabaza baina. Ene peerepisьte azalşad xadaa ton jixe aktiivnostь gargana. 59 noomeroi 1-dexi kvarti riin gerei ezen bolbol ydeşe 9 çaas bagaar sçioodçiguudai jirexiinь telefoonoor uriaalna. Medveedьjev bolbol en eniinь anxaraltaigaar duulaza abaad, bloknoodtoo bişeze, uçaastogainь sçoodçigto ygene. 10-dexi instryyktorske uçaastogoi instryyktor—kontrolioor nyxer Ivanoovoi zapolniaalhan perepisьnoi liistnyydiiji şalgaza yzeed, negeş alduu baixagyidenь, „bygedearadai xeregte lime nariaar, xariuusalgataigaar le xandaxa johotoi jym" —geze nyxer Medveedьjev, zapolniaalaadahan perepisьnoi liistnyydiiji tuşaalgada suglaragşadta xandan xelene,

—Manai uçaastogta 72 şçioodçiguud bii. Edener bolbol byxii PVZ-oi, Deede-Berioozovkiin azalşadiiji peerepisьte xabaaduulxa johotoi jym—ene xadaa jixel politiçeske udxaşanartai xereg geeşe, eneeniiji zişeete hainaar yngergexe johotoi ba yngergezeş bainabdi—geed nyxer Medveedьjev yrgelzelyylne.

—Bidener bolbol peerepisiiji negeş minuutiin xozomdol gyigeer exileehemdi. Manai tahagai erxim instryyktor—kontrolioornuud Ivaan Frizaantьjeviç Çabaan (11-dexi instryyktorske uçaastog), Veligzaanin (6-dexi instryyktorske uçaastog), Kaarzin (7-doxi instryykrorske uçaastog) ba bişe olon erximyyd bolbol peerepisiiji zişeete hainaar yngergeze baina. Saaşanь, nyxer Medveedьjev bolbol Ivaan Frizaantьjeviçiin uçaastogta oşozo, bodotiijinь xaraxiiji şuxalada toolono.

* * *

Staalinska taban zilnyydei yjede barigdahan tomo tomo seber haixan gernyydei dunda, 61 noomeroi gerte, negedexi perepisьnoi tahagai tomoşog uçaastoganь bolxo, 2-dexi instryyktorske uçaastog baina. Ende, xori garan nahanai, ynder xybyyn Ivaan Frizaantьjeviç xadaa Byxesojuuzna peerepisiiji erximeer yngergexiin xariuusalgata ujalgiiji bidende daalgaba geze şçioodçiguudai gaa dunda, zapolniaalagdahan perepisnoi liistnyydiiji nariaar şalgan abza huuna.

—Miniixedii nariaar, anxaraltaigaar xarabaşji haam, 7-doxi uçaastogai sçioodçig nyxer Afooninoi zapolniaalhan perepisьnoi liistede negeş alduu bainagyi. Myn tereşelen, ypravdoom baihan, mynee tabadaxi uçaastogoi sçioodçig nyxer Grigoori Samsoonoviç Karavaajev bolbol perepisьnoi liistnyydiiji ton nariaar, sebereer zapolniaalza, perepisnoi xydelmerinyydte ton hain zişeenyydiiji xaruulza jabana.

Peerepisьte beledxelei xydelmerinyydei exixehee ba tereenei jabuulagdahanhaa xoişo xojor daxin garhan xaniingaa gazeedte honin ba xursa statьjaanuudiiji tolilono. Karavaajev bolbol 5 domovladeeninyydei azalşad iji peerepisьte xabaaduulaa. Ene uçaastogai zaluu şadamar doloon sçioodçiguudai toodo 4-dexi uçaastogai sçioodçig Ivkoo orolsono.

—Azalşad bolbol namaiji jixel xaluunaar ugtana, peerepisiiji otliçnoor yngergexiiji xysene—geze Ivkoo medyylne.

1897 onoi peerepisьte orohon, 64 nahatai, Moststroido stooroz baidag, Paavel Kiriilloviçiin, peerepisь tuxai xelexedenь jixe honirxoltoi baigaa.

1897 onoi peerepisьhee arad bolbol tergeldeg, podvaal sooguur xorgododog baigaa...—geze Paavel Kiriilloviç Briyxaanov xelene.

Gadana, ene uçaastoga sçioodçiguud xadaa xynzonoi Byxesojuuzna peerepisiiji zişeete hainaar yngergexiin xeregte eehed xoorondiin socialiis sorevnovaaniiji batalhan baina. Bairanuudai kommunaalьna tahagai toosoonoi gryyppin buxgaalter, mynee 7-doxi uçaastogai sçioodçig nyxer Jevgeeni Ivaanoviç Afoonin bolbol ene sorevnovaanida xabaadaza, peerepisiiji hainaar yngergeze baina. Zapolьniaalhan perepisьnoi liistnyydtanь negeş alduu baixagyi ba seber. Peerepisьte beledxelei xydelmerinyydiiji erximeer jabuulhanaimnai rezylьtaad, mynee xaragdaza baina, arad bolbol peerepisьte jixe iniciatiivnaar, aktiivnaar xandana—geze komsomoolec—sçioodçig, nyxer Afoonin xelene.

Afooninoi uçaastogai, 64-dexi noomeroi, 3-daxi etaaziin 32 koomnatiin ezen nyxer Angaapov bolbol „1939 onoi janvaariin 19-nei ydeşiin 10 çaasta gertee baixab" gehen sonosxoliiji yydendee ylgeed, xydelmeridee oşohon baiba. Azalşad bolbol ene meteer jixe tunalamzanuudiiji xyrgene, xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь exilhennee xoişo negeş berxeşeelnyydtei dainaldaagyib—geze Jevgeeni Ivaanoviç xelene.

D. LUBSAANOV.

Otliçnoor xydelmerilened

(Telefoonoor abtaba)

Zagarai. Nyx. Aliipov xadaa Staaro-Briaanь geze seloo deerexi instryyktorsko uçaastogto sçoodçigoor xydelmeriideg baina. Nyx. Aliipov bolbol ene aguu jixe aradai xeregiiji otliçnoor yngergexiin tula, ton energiiçneer xydelmeriine.

Zişeelxede, Byxesojuuzna peerepisiiin tyryyşiin xojor yderei torşo soo 31 ailnuudiiji bişeze dyyrgee. Tiigeed, nyx. Aliipovoi xydelmeridenь negeşji dutuu zyil baigaagyi. Perepisьnoi liistnyydeinь grafaa byxen negeşji alduugyi, niagta seberxen ba ton zybeer dyyrgegdehen baina. Eneentejee xamta, nyx. Aliipov bolbol ailnuudta jabaxadaa, gerei ezed, byliin çleengyydtei xeereldedeg. Tedenь, nyx. Aliipoviiji xyndelen ugtadag baina.

Myn ene instryyktorsko uçaastogai instryyktor—kontrolioor nyx. Mirsaanov xadaa ene ujalgata xydelmeriee bahal zişeete hainaar jabuulna. Sçoodçiguudtaa operatiivna tuhalamza ygene. Sag sagta instryktaaz ygedeg baina.

Skyraatov.

Instryyktor-kontrolioorоi xytelberieer

Gurbadugaar perepisьnoi tahag xadaa 8 instryyktorske uçaastogtai jym. Tereenei xojordugaar instryyktorske uçaastogtanь, instryyktor—kontrolioor nyx. Gaisioonog xydelmeliideg baina. Ene uçaastogta 6 sçoodçiguud bii. Edener xadaa ocialiis oronoigoo xynzonoi Byxesojuuzna peerepisiiji xyndeteigeer ugtaza, janvaariin 17-hoo xydelmeridee exilze oroo hen. Sçoodçiguudiinь xadaa ton disciplinetei, xydelmeridee xariuusalgataigaar xandana.

Tedenei dunda erximyydei erxim, ton iniciatiivtai sçoodçiguud bii baina. Zişeelxede, nyxed, Zygolioova, Şkyroovskaja, Dembeilov ba Badmaajev gegşed ton anxaraltaigaar xydelmeridee xandana. Edener bolbol xynzonoi peerepisiiji ton hainaar jabuulxiin tylee susarşagyi oroldonod. Peerepisiin exilhen yder—janvaariin 17-do, zarim sçoodçiguudai xydelmeridenь berxeşeeltei jyymenyyd toxiooldohon baigaa. Geneşji, nyx. Gaisioonogoi operatiivna xytelberiin aşa tuhaar, terenь, darii usadxagdahan baina. Nyx. Gaisioonog bolbol sçoodçiguudtaa tuhaladag ba tedenei xydelmeriiji sag yrgelze şalgadag baina.

—Bidener bolbol peerepisiiji ton hainaar yngergexiiji xyseneb di Peerepisьte xorololgo xexe zorlgotoi, aradai daisadtai xairagamgyi temeseze, bolьşeviig heremzee byri jixeer baxiorxoor xursadxanabdi—geze nyx. Gaisioonog xeerene.

D. Dambaajev.

Serьjoozno bişeer xandaba

(Telefoonoor abtaba)

Zagarai. Ene aimagai xojordugaar perepisьnoi tahagai, Xandagatain seloodoxi sçoodçig nyx. Jeleseejev xadaa eeningee xydelmeride serьjoozno bişeer xandaba. Zişeelxede, tereenei zapolniaalhan 10 perepisьnoi liistdenь 5 alduu baihan baina. Gadana, kolxooznig—modo otologşiiji, modo zeegşe geze ton buruu bişehen baixaym.

Tereşelen, negedegeer perepisьnoi tahagai sçoodçig nyx. Gredeniyyg bolbol yrgelzedee baihan grazdaniiniiji, hajiin yjeer kyyrsede oşoxonь geed, sag zuuriin tuurizaltai geze buruu bişehen baina.

Sky-tov.

Pozoorno geegdelde eses tabixa

Xori. Xandagaitiin modobeledxelei mexanizirovanno uçaastog (naçaalьnigiinь Moroozovo) bolbol 1938 ba 1939 onuuda modobeledxelei plaanai dyyrgeltiiji pozoornoor geegdyyisь baina. Tus uçaastog xamtadaa 95 miangan k. m. modo otolxo ba şirexe plaantai, eneendee 2[illegible] avtomaşiina, 32 moridiiji ba 22[illegible] xydelmerişediiji jabuulxa johotoi baigaa.

Teed, mynee tus uçaastog xadaa oroidoo 10 miangan k.m. modo şirenxei gy, ali plaana 1,5 proceent dyyrgehen baina. Ene geegdel jyyn deerehee boloob gexede, tus uçaastog naçaalьnig nyxer Moroozovo gegşe modobeledxelei xydelmeride jabaxa johotoi byxysejee sag bolzortonь elsyze şadaagyi, zişee ь mynee modobeledxelei xydelmeride oroidoo 6 avtomaşiinanuud jabuulagdaza, morid ba xydelmeridenь xabaaduulagdaza şadagdaagyi deerehee bolbo baina.

Myn ene uçaastogta modobeledxexe johotoi Kyylьske sovьsoveedei „Gigaant" ba „Plami" kolxoozuud xadaa yngereşe zilde modobeledxeleigee plaaniiji araixan geze 50 proceent dyyrgehen baigaa. Teede xadaa yngeregşe zileige pozoorno praaktikiiji mynee ade yrgelzelze baina. Jyyb gxede mynee zilde modobeledxelde jabuulxa johotoi xydelmerişedee ba moridoo dyyrjabuulaagyi baina. Tus kolxozoi xytelberilegşed xadaa „triaanaigaa soxilgiiji ba naturaplaat tuşaalgiiji dyyrgeegydee modobeledxelei xydelmehanaxaar bişebdi" geze xeledebaina.

Tiin ene pozoorno geegdel eses tabiza, modobeledxel plaaniiji sag bolzor sooni dyygexe şuxala baina.

E. Dorzii

Xariuusalgagyi sçoodçi

Byxesojuuzna peerepisii xytelberilelsexe ujalga xad ton xyndete xereg myn. Xeliime baibaşji haanь, Zakaanin aimagai xojordugaar pe noi tahagai Buriaad-Caktimonoi sçoodçig nyx. Ced bolbol ene xydelmeride xsalga tagataigaar xandana şeelxede, Byxesojuuzna pepisiiin exilhen yder—janvaari 17-do, xydelmeridee 1 çaas 15 minuta geegdeze jirehen bai

Ene gyn uuxatai politiiçes xeregte xaişa xereg xandalgi manai oronoi azalşad xaerid buruuşaana.

C. Dor

Yrgelzelel

barrikaaduud bii boişobo. „Xydelmerişen angi,—geze Leenin bişee hen,—grazdaanska dainai aguu jixe yroogiiji abaa; proletariaadai revoliycioonno xymyyzelge bolbol byreg boroxon, bydniiçne, balar azabaidalhaan, hara ba zilnyyd sooşji alxalza şadaxagyi baihanaa, yder soo ugaa jixe alxamiiji uragşaa xee". (*Leenin*, t. VII, n. 79),

Cariizmtai ene politiiçeske baildaan jabuulxadaa proletariaadai gansaxanş tyryy çaastinь urgaa bişe, myn baha xydelmerişen angi byxiideo urgahan baina. Samoderzaaviiji darii unagaalga bolbol yrgen maassiin loozung bolhon baina. Eeriingee xoinohoo tariaaşan yrgen maassiiji daxuulan yrgehen xydelmerişen angi bolbol zebseggyigeer ilaza şadaxagyi baihan tuladanь, aradiiji zebseg exe tuxai asuudal bolbol aktuaalьna, eeleete zoriigo bolhon baina. Bolьşeviigyydei paarti bolbol eneeniiji labtai hain mededeg baigaa.

Paarti xadaa tiixede Leeninei ygeer xeledeg hen: „Xydelmerişeniiji ba byxii graazdanuudiiji jyrenxiidenь darii zebsegleige, praviitelьstvenne xuuli zasag ba yçrezdeeninyydiiji likvidaciixiin tulada revoliycioonno xysenyydiiji beledxeige ba organizaacalga—egeel ene xadaa byxii ba alibaa revoliycioneernyydei, niite soxilto xexiin tulada xamtarxa johotoi ba xamtarza şadaxa praktiiçeske yndehe huuri bolno. Proletariaad bolbol sag yrgelzete eeriingee samostojaatelьna zamaar jabaxa johotoi, sociaal-demokratiiçeska paartitai barisaagaa hularuulxagyi, byxii xyn tyrelxiteniiji alibaa eksplyataacahaa syleelxe talaar eehediingee aguu jixe esesiin zorilgiiji martalgyi hanaza jabaxa johotoi. Sociaal-demokratiiçeska proletaarska paartiiin tus samostojaatelьnostь bolbol ene revoliyyciin yjede niite revoliycioonno naatiskiin şuxala baihan tuxai martaxiiji xediideş baalaxagyi. Bidener sociaal-demokraaduud bolbol proletariaadai angiiin samostojaatelьnostiiji xamagaalan, byrzyaazna demokratiiin revoliycioneernyydhee tuhaar jabaxa johotoi ba jabaza şadaxa bainabdi. Gebeş, vosstaaninuudai yjede, cariizmda sexe soxiso xexedee, seregyydte otpoor ygexedee, byxii orod aradai zutar daisanai bostiiln dobtolgo xexedee gar garhaa barisaldan jabaxa johotoibdi (*Leenin, t. VII, n. 81*).

Peterbyyrgdexi janvaarska ydernyyd bolbol byri yrgen byri soznaatelьna, byri beledxeltei xydeleenei anxa tyryyşiin stypeenь zailaşagyi ba darii bolxo johotoi, janvaariin 9-nei sobiiti bolbol Rossiido revoliyyciin exin bolxo baina geze V. I. Leeninde medeetei baigaa.

Byxii oron soo ebxeren dolgilohon ba caarska samoderzaaviiji xaraxa niydiijinь neeze, aradai yrgen maassiiji heriyylhen, proteestnyydei tuilai jixe staaçeçna dolgilolgo bolbol, janvaariin 9-nei yderei sobiitinuudte V.I. Leenineer ygtehen anaaliznuudai ton gynzegii ba zybteibaihiijinь xaruulba.

„Caariin şuhata xoroto jabuulgiin tuxai medeesel xaa xaaguur taraba. Byxii xydelmerişen angiiiji byxii oroniiji uur busaialga ba duragutalga byrxeen abba. Caariin xoroto jabuulgada proteestiin temdeg bolgon bastovaalaza, politiiçeske eriltenyydiiji xydelmerişedei tabiaagyi goorod geze baigaagyi. Mynee xydelmerişed bolbol „samoderzaavi ygei bolog" gehen loozungtoigoor yylicede garba. Janvaarьda staaçeçniguudai too ton jixe ciifrede—440 miangada xyrebe. Nege hara soo urdaxi byxe arbanzil sooxihoo ylyy olon xydelmerişed bastovaalaba. Xydelmerişenei xydeleen bolbol ugaa jixe ynder deere garba." (*BK (b) P-iin istooriiin xuriaangii kyyrs" n. 56*).

Zaapadai xydelmerişen bolbol orod xydelmerişenei goolosto, cariizmda esergyy proletaarska zebyyrxeleigee goolosiiji xamtaruulhan baina. Tedener xadaa rossiiske proletariaadai temeselde bajar xyrgee hen. Briysseelide mianganai tolpaa bolbol „Cariizmiiji doloi", „aluurşadiiji doloi" gehen loozunguudtaigaar orod posoolьstviin urduur garna. Veene, Praaga, Krakoov, Milaan ba Riimde olon xynzonuudtai miitingnyyd bolso yngerbe. Praazska xydelmerişen bolbol gaixamşag manifeest soogoo, eehediingee hanai bodoliiji xaruulaa.

Rossiido temesel xadaa byxerossiisko revoliycioonno gol tyimer bolgoo dohon baina. Nyxer Staalin bol ol 1905 onoi maartiin 26-da, Kavkaazska sojuuzna komiteedoor gargagdahan gaixam ag vozzvaani soo, samoderzaavitai, proletariaadai abuulhin ene geroiçeske teme eleiitooguudiiji gargahan baina. Ene vozzvaani soo xelegdehe iinь xadaa: „Proletariaad vosstaaraa. Gurban zuun miangan proletaarnar» „xynei erxenyydiiji" eriee. „Erxe sylee gy, ali yxel gy"—vosstaahan petербyyrgiinxidei loozung time baigaa. Tedenei xoinohoo Moskvaa, Rigaa, Viilьno, Varşaava, Odeessa, Kavkaaz daxasaldan jabaa—tiin Rossii bolbol vosstaaninuudai areena bolhon baina". (L. Berija, „Zakavkaazidaxi bolьşeviig organizaacanuudai istooriiin tuxai asuudaldaa", n. 5). Ene faaktnuudhaa nyxer Staalin iime viivodyydiiji xee: „Revoliyyciiji xytelegşe xadaa proletariaad bolno „proletariaad bolbol revoliyycede zydxen zorino", „proletariaadta bata bexi, ynen sexe udaridagşa paarti xeregtei", „Vosstaani organizovaalxa—manai paartiin aruun ujaga".

Xatuuzahan ba baildaanuudta urgahan, Leenin ba Staalinaar tolgoilogdohon bolьşeviigyydei paarti bolbol cariizmiiji şyrmlexe şyyrmede, kapitaliizmiiji yibutasoxilgodo proletariaadiiji xytelberilen jabaa: Bolьşeviigyydei paarti bolbol Rossiiji, araduudai tyime baihaniinь, delxei deere egeel demokratiiçeske konstituuciin yndehe huuri deere azahuuza bihan, tiahan socialiizmiin halbarza bagaa oron bolgobo.

Xydelmerişen angiiin aguu jixe staxaanovska xydeleenei ydernyydte nyxer Staalin bolbol eeriingee yde soo manai aguu jix tuilaltanuudiiji, 1905 ondo, xydelmerişen angiiin jabuulhan temeselee, janvaariin 9-nei sobiitinyydeer exilhen temesel ba Xydelmerişen Depytaaduudai Soveedyydiiji baigullagşji temeseleer xolbolduulan xelehen baina. „1905 ondo leningraadska ba moskoovsko xydelmerişdeer exiiyylegdehen xydelmerişn Depytaaduudai Soveedyydei tylee xydeleen bolbol—geze nyxer Staalin xelee hen—hyyldee oşoxodoo kapitaliizmiiji yibutasoxilgodo, delexein zurgaanai nege xubi deere socialiizmiin ilaltada asaraa".

B. ZAAKS

Şeevçenkiin ydenyydte beledx

Kareelida Ukrainiin ara aguu jixe poeed T.G. Şeçenkiin tyreheer 125 zilde beledxel xeze exilee.

Kareeliiin gyrenei izdaatelьvo bolbol T.G. Şeevçenkiin legyydei sboornig aldarta oлnь daşaramduulan gargaxa

Hurguulinuud xoorondiin sorevnovaa

Buriaad-Mongol ba Irkyydske xojorol kommuniis xydee azaxiin hurguulinuud bolbol yngerhen zilde huraisalai talaar socialiis sorevnovaani batalahan baigaa. Teed Irkyytske kommuniis xydee azaxiin hurguuli bolbol yngerhen zilde sorevnovaanida ilahanaigaa tylee xoorondiingoo damzuulgiin Ulaan Tugiiji abhan baigaa. Mynee Buriaad-Mongol kommuniis xydee azaxiin hurguuli bol ene zilei huraisalai exinde pevaajemostiiin talaar 7% gen baihanaa, ene onoi janvaariin 1-de 0,9 proc bol baina. Myn „hain" ba „otliçn segneltenь deeşelhen ba Teed ene sorevnovaanijaa galsaxiin tula, Buriaad-Mon kommuniis xydee azaxiin hurguuliiinxid Irkyydske oşo

Redaaktoriiji orologşo
G. DAŞASEREENOV.

KINOOTEATORNUUDTA

„Progreess"	„Erdem"
Leenin oktiaarьda	Leenin tuxai gurban duun

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Цен тросоюзная 19. Телефоны редакции: редактора 2—44, отв. секретаря. 2—23, с. х. отдел 7—55, промотдел. 5—07.

NKMP-iin tipograafi Glaviiit № 18